

Uddannelse af døde tegnsprogstolke 2012-2015

Et projekt finansieret af satspuljemidler fra Socialministeriet

Modulbeskrivelse

Danske Døves Landsforbund

Modulbeskrivelse

Optagelseskrav

Da det var første gang der skulle afholdes undervisning for døve i tegnsprogstolkning var der ingen forudgående erfaringer om hvilke kriterier ansøgere skulle opfylde. Vi lænede derfor os op af adgangskravene til uddannelse i tegnsprogstolkning under UCC, hvor man på kvote 1 skal have en gymnasial eksamen for at blive optaget, men også kan søge gennem kvote 2 hvis man "ikke har en gymnasial eksamen, men erfaring og kompetencer, der kan sidestilles med adgangskravene, og dermed kan søge om optagelse via en individuel kompetencevurdering (IKV)"¹:

Kriterier for at kunne søge optag i projektet som døv tegnsprogstolk:

- Døve med dansk tegnsprog som modersmål eller beherskelse af dansk tegnsprog på modersmålsniveau
- HF- og anden gymnasial uddannelse eller relevant erhvervs erfaring
- Aktiv deltagelse på kursusmoduler, hvis optaget
- Ville påtage sig tolkeopgaver matchende kursistens niveau mellem kursusmodulerne

Det blev vurderet en fordel hvis ansøgerne havde:

- gennemgået relevante kurser om døves sprog og kultur, såsom Castberggårds Fronrunners², UCC's tidligere Horisont-hold eller lignende.
- allerede havde erfaring med tegnsprogstolkning, fx gennem sit arbejde som pædagog, lærer, kontaktperson til døvblinde.
- havde erfaring med projektets målgrupper: Ældre døve, døvblinde, døve med anden etnisk baggrund, udviklingshæmmede døve

Udvælgelsen skete på grundlag af en individuel bedømmelse, hvor der blev lagt vægt på følgende:

- Uddannelsesmæssig baggrund
- Sproglige kompetencer indenfor dansk tegnsprog, skriftlig dansk, andre tegnsprog, andre skriftsprog
- Erhvervsmæssig erfaring

Optagede ansøgere blev inviteret til deltagelse på modul 1A, hvor deres evner blev vurderet af daværende projektleder, Bo Hårdell, og to eksterne evaluatore med mange års erfaring indenfor tolke- og døveverdenen, Susanne Carstensen og Jane Søvsø. Efter modulet skulle ansøgerne aflevere en tolkning, som også indgik i den samlede vurdering af ansøgernes evner. Denne vurdering lagde vægt på at ansøgerne skulle kunne fungere som tegnsprogstolke i projektperioden, og derfor allerede efter modul 1B skulle være i stand til at påtage sig tolkeopgaver. De ansøgere der blev vurderet til at have lang vej igen til at opnå dette

¹ <https://ucc.dk/tolkeuddannelsen/optagelse/adgangskrav>

² <http://fronrunners.dk/>

blev sorteret fra. Nogle blev vurderet til med det samme at kunne påtage sig opgaver med alle projektets målgrupper, andre blev optaget med henblik på kun at tolke til et par af målgrupperne.

Kursister og tegnsprogstolke i projektet

Projektet modtog 26 ansøgere, 25 ansøgere deltog på modul 1A. Derefter valgte nogle selv at trække sig fra ansøgerfeltet, mens andre blev sorteret fra efter den samlede vurdering under modul 1A og den efterfølgende aflevering. Det endelige antal endte på 13 døve, som blev optaget som kursister og tegnsprogstolke i projektperioden. 2 valgte at udgå af projektet i henholdsvis maj 2013 og februar 2014 og den resterende gruppe af 11 kursister og tolke fortsatte til projektets afslutning.

Undervisningens opbygning

Fra april 2012 til september 2014 blev der afholdt 8 modulkurser, en række lektiecafeer og workshops. Modulkurserne var hver af 15 timers varighed i weekender, da alle kursister og tegnsprogstolke havde arbejde eller studie at passe ud over projektet. Modul 1 var dog delt op i to og da modul 1A som beskrevet ovenfor indgik i udvælgelsesproceduren for kursisterne. Derfor var hele modul 1 på 30 timer. Et andet modul fandt sted på Castberggård, hvilket betød der var flere timer til rådighed. Lektiecafeer og workshops varede typisk 2-3 timer og blev lagt i hverdage om eftermiddagen. Deltagelse ved undervisning blev ikke aflønnet og var et gratis tilbud fra projektets side. Der var mødepligt for modulkurserne, men ikke lektiecafeer og workshops, med få undtagelser. Kursisternes transport til/fra undervisningsstederne blev dækket af projektet.

Undervisningstimer

Modulkurser: 137

Workshops: 19,5

Lektiecafeer: 14,5

Undervisningens indhold

Målet med modulkurserne var at gøre kursisterne i stand til at fungere som tegnsprogstolke i projektet, således at viden kunne indsamles via deres tolkninger - viden om døve tegnsprogstolkes tolketeknik, tolkeproces, etik og samarbejde med hørende tegnsprogstolke samt viden om brugergruppens behov – i hvilke situationer drages nytte af et team med en hørende og en døv tegnsprogstolk? Modulkurserne indeholdt undervisning i tolkeprocessen, -etik og -teknik og samarbejde med hørende tegnsprogstolke.

Da projektets økonomiske, tidsmæssige rammer og formål ikke gav mulighed for undervisning af samme længde og fordybelsesgrad som en reel uddannelse som for eksempel uddannelsen i tegnsprogstolkning på UCC blev der med vilje ikke lagt en færdig uddannelsesplan inden modulkurserne startede. Projektets undersøgende karakter gjorde det åbent for forskellige udviklingsretninger, som også skulle imødegås i undervisningsdelen af projektet. Derfor blev indholdet på modulkurserne løbende planlagt sideløbende med at tegnsprogstolkene begyndte at høste erfaringer fra tolkeopgaver, så projektet kunne imødekomme tolkenes reelle behov med udgangspunkt i responsen fra døve tolkekunder, døve og hørende tegnsprogstolke og markedet generelt. Alle valgte emner faldt indenfor ovenstående områder.

Modul 1A

Dato og sted

15.-17. marts 2013, DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

På modulet indgik en introduktion til projektet og ansøgernes rolle i projektet samt introduktion til de mange aspekter i en tegnsprogstolks arbejde: Tolkning og tolkeformer, makrostrategier, konsekutiv-/simultantolkning, etik, teamtolkning, dansk tegnsprog og dansk. Undervisningen var en blanding af teoretiske oplæg og praktiske øvelser.

Det overordnede formål med modulet var at give ansøgerne indsigt i hvad deres studie- og arbejdsområde i projektperiode ville være, samt få prøvet kræfter med professionel tolkning så de selv og projektets medarbejdere kunne vurdere om de var klar til at fungere som tegnsprogstolke i projektperioden.

Læringsudbytte for modul 1A

Efter modulet forventedes det at ansøgerne havde opnået følgende læringsudbytte på introduktionsniveau:

Viden

- Om tolkning og tolkeformer
- Om makrostrategier i tolkning
- Om konsekutiv- og simultantolkning
- Om tegnsprogstolkens etik
- Om teamtolkning
- Om dansk tegnsprog og dansk som arbejdssprog
- Om projektet og projektets forventninger til dem som kursister og tegnsprogstolke
- Om eget niveau som tegnsprogstolk

Færdigheder

- Kunne udføre en let tolkning med forberedelse til/fra dansk tegnsprog uden fokus på en speciel målgruppe med nogenlunde lethed uden for meget anstrengelse
- Kunne relatere etiske overvejelser til egne erfaringer som professionelle og privatpersoner
- Kunne indgå aktivt i refleksioner om dansk tegnsprog og dansk
- Kunne redegøre for egen rolle i projektet
- Kunne skelne mellem og redegøre for konsekutiv- og simultantolkning
- Kunne skelne mellem og redegøre for modtager- og afsenderorienteret tolkning

Kompetencer

- Være begyndt at have et bevidst arbejde med egen tolkeproces og bruge den opnåede viden relevant i en tolkning
- Kunne reflektere bevidst over egen og andres tolkepræstation efter de praktiske øvelser ved hjælp af den gennemgåede terminologi
- Kunne overføre tolketeorien gennemgået på kursus til de praktiske tolkeøvelser

Undervisere

Bo Hårdell, projektleder

Jane Søvstø, tegnsprogstolk

Susanne Carstensen, tegnsprogstolk

Litteratur

- Schjoldager, Anne with Henrik Gottlieb & Ida Klitgård: Understanding Translation s. 67-78. 1st edition, 2nd print run, 2010. Authors and Academica, Aarhus 2008
- Boudreault, Patrick: Deaf Interpreters. Kap 12 i Topics of Signed interpreting: theory and practice, 2005
- Mathers, Carla: Deaf Interpreters in Court: An accomodation that is more than reasonable. The National Consortium of Interpreters Education Centers, 2009

Modul 1B

Dato og sted

5.-7. april 2013, N26/DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

På modulet byggedes videre på introduktionen til projektet og kursisternes rolle i projektet, denne gang med fokus på specialeområderne i projektet som var: Tolkning til ældre døve, psykisk og fysisk udviklingshæmmede døve, døvblinde, døve indvandrere, tolkning til/fra internationale tegn og retstolkning.

Desuden byggedes der videre på kursisternes teoretiske viden om tolkestrategier fra modul 1A i form af mikrostrategier i forbindelse med tolkning. Udgangspunktet for den teoretiske gennemgang var kursisternes videoaflevering mellem modul 1A og 1B. Formålet var at bevidstgøre kursisterne om hvilke tolkestrategier de benyttede i deres tolkning samt få inspiration og lære fra hinandens tolkninger. Det forventede hjemmearbejde projektet forventede kursisterne udførte blev introduceret.

De etiske retningslinjer som projektet forventede kursisterne at følge i deres arbejde som tegnsprogstolke blev gennemgået som overbygning på introduktionen til etik fra modul 1A.

Introduktioner til to af projektets målgrupper blev gennemgået ved eksterne undervisere: Psykisk og fysisk udviklingshæmmede døve og døve indvandrere.

Det overordnede formål med modulet var at bevidstgøre kursisterne om deres egen tolkeproces, så de fremover kunne begynde at træffe bevidste tolketeoretiske og etiske valg i deres tolkninger. Modulet skulle gøre kursisterne mentalt klar til at påtage sig arbejde som tegnsprogstolke kort tid efter modulet blev gennemført.

Læringsudbytte

Efter modulet forventedes kursisterne at være avanceret begynder³ indenfor den teoretiske viden om tolketeori og etik. De forventedes at spænde fra kompetent til kyndig⁴ på det generelle niveau som praktiserende tolke og det forventedes at de havde opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om eget niveau, styrker og svagheder som tegnsprogstolk
- Om de andre kursisters niveauer, styrker og svagheder som tegnsprogstolke
- Om mikrostrategier og terminologi i forbindelse med tolkning
- Om projektets forventninger til deres etiske arbejde
- Om hvordan projektet ville udnytte deres kompetencer indenfor forskellige kompetenceområder
- Om psykisk og fysisk udviklingshæmmede døve og tolkning til denne målgruppe
- Om døve indvandrere og tolkning til denne målgruppe

Færdigheder

- Kunne bruge tolketeoretiske termer til at diskutere en tolkning

³ Jf Dreyfus & Dreyfus

⁴ Dreyfus & Dreyfus

- Kunne bruge viden tillært på kurset til at forbedre egne tolkefærdigheder i mellem moduler
- Kunne reflektere over etiske overvejelser i forbindelse med tolkens arbejde

Kompetencer

- Kunne påtage sig tolkninger indenfor det/de specialeområder projektets medarbejdere vurderede kursisterne var klar til
- Kunne begå sig som tegnsprogstolk med begyndende etiske og faglige overvejelser
- Kunne vurdere sproglige og kommunikative behov hos psykisk og fysisk udviklingshæmmede døve og døve indvandrere

Undervisere

Bo Hårdell, projektleder

Didde Nylander, projektmedarbejder

Christina Hausgaard, pædagog

Imad Al-Khafaji, døv med anden etnisk baggrund

Litteratur

- Schjoldager, Anne with Henrik Gottlieb & Ida Klitgård: Understanding Translation s. 89-109. 1st edition, 2nd print run, 2010. Authors and Academica, Aarhus 2008
- Nad-Rid Code Of Professional Conduct: The National Association of the Deaf (NAD) and the Registry of Interpreters for the Deaf, Inc. (RID), 2005:
http://www.rid.org/UserFiles/File/NAD_RID_ETHICS.pdf
- www.cfd.dk

Modul 2

Dato og sted

21.-23. juni 2013, DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

Mellem modul 1B og 2 havde kursisterne været ude på deres første tolkeopgaver. Derfor blev der på modul 2 brugt tid på at diskutere deres erfaringer fra tolkeopgaver i den mellemliggende periode:

Succesoplevelser, fiaskoer, dilemmaer m.m.

Der blev undervist i samarbejde i døv/hørende tolketeam og etik. Undervisningen i både samarbejde i team og etik var en blanding af teori, praktiske øvelser og diskussioner.

Et af formålene med modul 2 var at kursisterne fik mulighed for at vende deres oplevelser og dilemmaer fra deres første tolkninger i projektet med de andre tolke. Det gav kursisterne mulighed for at sparre med hinanden og projektmedarbejderne om forskellige problemstillinger vedrørende tolkning og det gav projektmedarbejderne mulighed for at vurdere hvilke områder kursisterne havde brug for mere viden om og i hvilken rækkefølge. Et andet formål var at give både døve og hørende kursister viden om samarbejde i døv/hørende team. Et tredje at kursisterne kunne følge projektets udvikling.

Læringsudbytte

Efter modulet forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om dilemmaer i tolkesituationer og forskellige løsningsmodeller
- Om sparring med andre tolke
- Samarbejde i døv/hørende tolketeam: Præsentation, give/modtage feed, signaler, tydelighed, øjenkontakt
- Om etik: Fagetik, tolkens rolle, refleksion, tillid, tavshedspligt, neutralitet, objektivitet, diskretion

Færdigheder

- Havde kendskab til de mange facetter i tolkens etiske overvejelser
- Havde kendskab til terminologien inden for etik og tolkning
- Havde kendskab til vigtige faktorer i samarbejdet med hørende tegnsprogstolke
- Havde kendskab til nogle af de dilemmaer de kunne støde på som tegnsprogstolke

Kompetencer

- Kunne indgå i et ligeværdigt samarbejde med hørende tegnsprogstolke med respekt for hinandens behov og kompetencer
- Kunne diskutere tolkefaglige dilemmaer med kolleger
- Kunne diskutere etiske dilemmaer med kolleger
- Kunne redegøre for egen udvikling som tolke

Undervisere

Bo Hårdell, projektleder

Didde Nylander, projektmedarbejder

Vibe Michelsen, tegnsprogstolk, tidligere underviser i etik på Center for Tegnsprog og Tegnstøttet kommunikation - KC

Litteratur

- Boudreault, Patrick: Deaf Interpreters. Kap 12 i Topics of Signed interpreting: theory and practice, 2005
- Mathers, Carla: Deaf Interpreters in Court: An accomodation that is more than reasonable. The National Consortium of Interpreters Education Centers, 2009

Modul 3

Dato og sted

6. – 8. september 2013, N26/DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

På dette modul var der to fokusområder: Døve tegnsprogstolke som profession, og døve og hørende tegnsprogstolkes udfordringer og barrierer i samarbejdet.

Projektmedarbejderne havde i projektets første tid mødt skepsis overfor døve tegnsprogstolke fra forskellige interessenter på tolkeområdet, deriblandt hørende tegnsprogstolke. Det var projektets præmis at der ikke var tid eller ressourcer til at de døve tegnsprogstolke kunne gennemføre en reel uddannelse inden de blev sat til at varetage tolkeopgaver, og dette var en af grundene til denne skepsis. Samtidig kom de døve tegnsprogstolke ind i projektet med blandede erfaringer og holdninger til hørende generelt og hørende tegnsprogstolke specifikt. Et af målene for modulet var at få døve og hørende tegnsprogstolkes forskellige udfordringer og barrierer i samarbejdet frem i lyset så det blev et arbejdsredskab frem for en barriere i deres samarbejde. Et andet af målene var at projektmedarbejderne kunne få et reelt billede af problemets omfang.

Det andet fokusområde, døve tegnsprogstolke som profession, skulle give kursisterne et overblik over hvad en profession er, hvorfor det vækkede postyr på tolkeområdet at døve tegnsprogstolke bevægede sig ind på det og hvordan de selv kunne være med til at påvirke professionen og deres arbejde.

Læringsudbytte

Efter modulet forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om døve og hørende tegnsprogstolkes positive og negative fordomme overfor hinanden generelt
- Om egne positive og negative fordomme overfor døve og hørende tegnsprogstolke
- Om egne og andres holdninger til døve og hørende
- Om tegnsprogstolkning som profession: profession/professionalitet, uddannelse, etik, organisering, løn, kompetencer, færdigheder, kulturforståelse, tillid, rollekonflikter, to-partiskhed, advokat-rolle

Færdigheder

- Kunne identificere hvordan egen og andres kulturelle baggrund påvirker samarbejdet
- Kunne redegøre for hvordan egne erfaringer begrundet tolkefaglige valg
- Kunne reflektere over og analysere egen og andres reaktioner i en tolkesituation
- Kunne perspektivere og forholde sig kritisk til problemstillinger, som relaterer sig til professionen

Kompetencer

- Kunne indgå i samarbejde med hørende tegnsprogstolke
- Bevidst kunne bruge viden om egne positive/negative fordomme og viden om egen kultur i en tolkesituation
- Kunne italesætte positive/negative fordomme hvis relevant i et tværkulturelt samarbejde
- Kunne imødegå reaktioner på deres arbejde i forhold til professionen

Undervisere

Bo Hårdell, proktleder

Didde Nylander, proktmedarbejder

Ingeborg Skaten, tegnspråktolk, har jobbet som tolk i mange år og er tidligere redaktør av Døves Tidsskrift. Hun er cand.polit. med hovedfag i sosiologi, fra Universitetet i Bergen, og jobber som lektor ved Høgskolen i Bergen, på Bachelor i tegnspråk og tolking. Der underviser hun blant annet i tolkehistorikk og yrkesetikk, og tolking mellom norsk og norsk tegnspråk.

Litteratur

- Boudreault, Patrick: Deaf Interpreters. Kap 12 i Topics of Signed interpreting: theory and practice, 2005
- Mathers, Carla: Deaf Interpreters in Court: An accomodation that is more than reasonable. The National Consortium of Interpreters Education Centers, 2009
- Tiffany J. Burns: "Who needs a Deaf Interpreter? I do!", CI and CT, Illinois, 1999
- Abbott, Andrew (1988). The System of Professions: An Essay on the Division of Expert Labour. Chicago: The University of Chicago Press.
- Jareg, K. og Pettersen, Z. (2006). Tolk og tolkebruker – to sider av samme sak. Bergen: Fagbokforlaget.
- Justis- og politidepartementet (2005). Rett til tolk : tolking og oversettelse i norsk straffeprosess.
- Skaaden, H. (2013). Den topartiske tolken : Lærebok i tolking. Oslo: Universitetsforlaget.
- Skaten, I. (2005). Tolk, døvetolk - eller tegnspråktolk? : En diskursanalytisk undersøkelse av identitetskonstruksjon hos tolkestudenter. Hovedfagsoppgave, Universitetet i Bergen.
- Skaten, I (2012). NAV vil utvide tolkerollen – med hvilke konsekvenser? Døves Tidsskrift, 1/2012
- Torgersen, U. (1972). Profesjonssosiologi. Oslo: Universitetsforlaget.
- Wilensky, Harold (1964). The professionalization of everyone? American Journal of Sociology, 70, 137-158.

Modul 4

Dato og sted

1. - 3. november 2013, DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

Der byggedes videre på tidligere modulers undervisning indenfor tolkning til projektets målgrupper i form af emnerne sprogtilpasning og tolkning til psykisk syge. På modulet blev der ligeledes arbejdet videre med tolkning og professionen hvor der blev gået i dybden med emnerne forberedelse og tavshedspligt.

Formålet med modulet var at øge kursisternes kendskab til målgruppen psykisk syge, sproglig tilpasning på tegnsprog generelt og give dem viden om den lovpligtige tavshedspligt overfor den skærpede tavshedspligt i projektet samt redskaber til at forbedre deres arbejde med forberedelse.

Læringsudbytte

Efter modul 2, 3 og 4 forventedes kursisterne at være kompetente⁵ indenfor den teoretiske viden om tolketeori og etik og det forventedes at de havde opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om den lovpligtige tavshedspligt
- Om undtagelser fra den lovpligtige tavshedspligt
- Om projektets krav til deres tavshedspligt
- Om sproglig tilpasning på tegnsprog
- Om forberedelse til tolkeopgaver
- Om tolkning til psykisk syge

Færdigheder

- Havde kendskab til tavshedspligt, herunder: personhenførbare oplysninger, persondatalovens § 6 m.m.
- Havde kendskab til virkemidler der kan tages i brug ved behov for sproglig tilpasning
- Havde kendskab til forskellige tilgange til forberedelsesarbejdet
- Havde kendskab til de særlige behov og krav til tolken ved tolkning til psykisk syge

Kompetencer

- Kunne redegøre for den skærpede tavshedspligt for døve tegnsprogstolke overfor andre tolke og kunder
- Kunne bruge forskellige redskaber ved behov for tolkning med sproglig tilpasning
- Kunne vurdere og anvende den mest hensigtsmæssige forberedelsesmetode inden en tolkeopgave
- Kunne imødegå de særlige behov ved tolkning til psykisk syge

Undervisere

Anne Vikkelsø, jurist og områdechef på kompetencecenteret, CFD

Lene Erlandsen, tegnsprogs konsulent på kompetencecenteret, CFD

⁵ Dreyfus & Dreyfus

Sofie S. Harvig, tegnsprogstolk

Kim Hansen, medarbejder Psykiatrisk Center Ballerup

Bo Hårdell, projektleder

Didde Nylander, projektmedarbejder

Litteratur

www.retsinfo.dk

Modul 5

Dato og sted

17. – 19. januar 2014, Castberggård

Beskrivelse af modulet

På tidligere moduler blev der udtrykt ønske om at et modulkursus blev afholdt i Jylland med fælles overnatning for at kursisterne kunne have mere tid sammen, ikke mindst socialt. Derfor blev dette modul afholdt på Castberggård.

Emner på kurset var: Leg med tegn, musiktolkning og teamtolkning i døv/hørende tolketeam. Grunden til det kreative fokus på dette modul var at der havde været bestillinger på musiktolkninger og desuden ville begge emner give tolkene inspiration til deres arbejde med tegnsprog og mimik, der både ville kunne bruges når de tolkede til kunder med behov for sproglig tilpasning og samarbejdede i døv/hørende tolketeam.

Formålet med emnet teamtolkning var at give kursisterne indblik i hvilke teknikker der kan gøres brug af ved samarbejde i døv/hørende tolketeam.

På modulet deltog både døve og hørende tegnsprogstolke.

Læringsudbytte

Efter modul 5 forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om tegnrummets muligheder, deriblandt niveauer
- Om mimik og gestus
- Om musiktolkning
- Om teknikker til samarbejde i døv/hørende tolketeam: Blik, feederteknik, signaler, pronominer, pauser, aftaler m.m.

Færdigheder

- Havde kendskab til flere måder at arbejde med tegnsprog og visuel formidling
- Havde kendskab til teknikker der kunne anvendes ved musiktolkning
- Havde kendskab til brug af mimik og gestus

Kompetencer

- Kunne anvende relevante teknikker i samarbejde i døv/hørende tolketeam
- Kunne påtage sig musiktolkninger

Undervisere

Bo Hårdell, projektleder

Gitte Skov, tegnsprogstolk

Joan Bentsen, tegnsprogstolk
Didde Nylander, projektmedarbejder

Litteratur

- Boudreault, Patrick: Deaf Interpreters. Kap 12 i Topics of Signed interpreting: theory and practice, 2005
- Mathers, Carla: Deaf Interpreters in Court: An accomodation that is more than reasonable. The National Consortium of Interpreters Education Centers, 2009

Modul 6

Dato og sted

28. februar – 2. marts 2014, DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

På dette modul blev der arbejdet med tolketeknikker, talers stil, samarbejde i team med døve tegnsprogstolke og kollegial supervision.

Der var særligt fokus på forskydning, kondensering, blik når man giver/modtager feedtolkning, kontakt til modtager og brug af det perifere syn for at holde kontakten til både døv modtager og feedertolk. Det blev vurderet fra projektmedarbejdernes side at mange af disse teknikker kræver særligt fokus fra døve tegnsprogstolke og på modulet blev der arbejdet med dem med en blanding af teoretisk gennemgang og praktiske øvelser. På de forgående moduler var der mest blevet undervist i teori med diskussioner og kursisterne havde udtrykt ønske om flere tolkeøvelser. Derfor var der mange praktiske øvelser på modulet.

Det havde vist sig at mange af projektets tolkeopgaver på dette tidspunkt var opgaver hvor der kun var døve til stede og derfor kun blev bestilt døv(e) tegnsprogstolk(e). Derfor blev kollegial supervision et emne der blev taget op på modul 6. Det skulle give kursisterne redskaber til at give hinanden kollegial feedback ude på tolkeopgaver såvel som i mellem ved behov.

Et andet område der gennemgås var talers stil, som også indgik som fokusområde i tolkeøvelserne.

Læringsudbytte

Efter modul 6 forventedes kursisterne at være kompetente⁶ indenfor overførelse af tolketeori til praksis og det forventedes at de havde opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om talers stil: register, stil, loyalitet vs. karikatur
- Om særligt vigtige tolketeknikker for døve tegnsprogstolke: blik, give/modtage feedtolkning, brug af det perifere syn m.m.
- Om forskydning og kondensering
- Om kollegial supervision

Færdigheder

- Kunne redegøre for talers stil
- Kunne redegøre for særlige tolketeknikker døve tegnsprogstolke gør brug af

Kompetencer

- Kunne videregive talers stil i en tolkesituation
- Kunne benytte relevante teknikker særlige for døve tegnsprogstolke på tolkeopgaver
- Kunne arbejde med egen forskydnings- og kondenseringsteknik under en tolkning
- Kunne give og modtage kollegial supervision

⁶ Dreyfus & Dreyfus

Undervisere

Didde Nylander, projektmedarbejder

Litteratur

- Styrkebaseret udvikling, 12K, udviklet af Henriette Bisgaard Andreasen
- Projekt Døve Tegnsprogstolke: Samarbejde i team mellem døv og hørende tegnsprogstolk, under udarbejdelse 2013/2014

Modul 7

Dato og sted

2. – 4. maj 2014, DDL Snaregade

Beskrivelse af modulet

Hovedparten af modulet handlede om retstolkning. Retstolkning var et af undersøgelsesområderne i projektet som alle døve kunne søge døve tegnsprogstolke til, også selvom de ikke var fra en af de fire målgrupper.

Formålet med undervisningen var at give kursisterne en introduktion til retstolkning, bl.a. hvilke situationer der går ind under denne kategori, rettens arbejde og sagstyper, retssystemets opbygning og forskellige instanser, takt og tone i retten, de særlige betingelser tegnsprogstolke arbejder under m.m. Undervisningen var en blanding af teoretiske oplæg, diskussioner og praktiske øvelser.

På modulet deltog både døve og hørende tegnsprogstolke.

Læringsudbytte

Efter modulet forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om retstolkning: situationer, rettens arbejde, sagstyper, procedurer, retssystemets opbygning, instanser, takt og tone i retten, aktører, dom og straf, civile sager, fogsedsager, skiftesager, notarere, tinglysning, forberedelse, tolkens udfordringer m.m.

Færdigheder

- Kunne identificere en retstolkeopgave og tage de nødvendige foranstaltninger for at kunne løse opgaven tilfredsstillende.
- Kunne identificere hvilke oplysninger om opgavens art, rettens arbejde, aktører, procedurer m.m. de ville have brug for, for at kunne påtage sig opgaven.

Kompetencer

- Kunne researche oplysninger om opgavens art, rettens arbejde, aktører, procedurer m.m. de havde brug for, for at kunne udføre en retstolkning.
- Kunne indgå samarbejde med de forskellige aktører i en retstolkning

Undervisere

Anne Vikkelsø, jurist og områdechef for Kompetencecenteret, CFD

Bo Hårdell, projektleder

Litteratur

www.retsinfo.dk

Modul 8

Dato og sted

26. – 28. september 2014, DDL Brohusgade

Beskrivelse af modulet

Dette var det sidste modul i projektperioden. Derfor var fokus på at kursisterne fremover skulle fungere selvstændigt som tegnsprogstolke og skaffe viden selv eller fra hinanden om deres eget niveau, udfordringer, dilemmaer, udvikling m.m.

Der var undervisning i arbejdsstillinger og forebyggelse af arbejdsskader, håndtering af dilemmaer med fokus på kursisternes egne dilemmaer og løsningsmodeller samt kollegial supervision. Alt dette skulle give kursisterne de sidste redskaber til at kunne begå sig som tegnsprogstolke uden løbende undervisning fra projektets side. Desuden blev der introduceret hjemmearbejde for resten af projektperioden med fokus på kollegial supervision.

På modulet deltog både døve og hørende tegnsprogstolke.

Læringsudbytte

Efter modulet forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- Om korrekte arbejdsstillinger
- Om forebyggelse af arbejdsskader
- Om håndtering af dilemmaer; situationsbestemt etik, bevidst beslutningstagen, situationens formål,
- Om kollegial supervision

Færdigheder

- Kunne redegøre for gode arbejdsstillinger
- Kunne identificere faresignaler fra kroppen, der kan være symptomer på en begyndende arbejdsskade
- Kunne redegøre for forebyggelse af arbejdsskader
- Kunne analysere egne og andres dilemmaer med fokus på beslutninger i situationen
- Kunne analysere egen eller en anden tegnsprogstolks arbejde med et positivt fokus

Kompetencer

- Kunne sørge for de bedst mulige fysiske arbejdsforhold under en tolkning
- Kunne reagere på faresignaler fra kroppen, der kan være symptomer på en begyndende arbejdsskade
- Kunne forebygge arbejdsskader med øvelser, korrekte arbejdsstillinger og pauser
- Kunne redegøre for et dilemma de selv havde oplevet
- Kunne analysere handlemuligheder i en tolkesituation og disses positive og negative konsekvenser for situationen
- Kunne give konstruktiv kritik af eget eller andres arbejde med et positivt fokus

Undervisere

Andreas Aune Hildrum, Fysioterapeut B. Sc., Exam MT, rESWT behandler

Ditte Gaarde, psykolog, skuespiller

Didde Nylander, projektmedarbejder

Mette Sommer Lindsay, projektmedarbejder

Helle Skjoldan, projektleder

Litteratur

- De fem tibetanere: <http://www.balancen.net/tibetanere.pdf>
- Robyn K Dean & Rober Q Pollard, Jr: From Best Practice to Best Practice Process: Shifting Ethical thinking and Teaching: http://mhit.org/images/Best_Practice.pdf
- På den anden side - etik, dilemmaer og omsorg. Søren Kayser, UFC Handicap (2005)
- Etiske Dilemmaer – i socialpædagogisk arbejde. Rehné Christensen, Filosofisk Firma. http://www.filosofiskfirma.dk/dilemma/docs/etisk_dilemma.html
- Menneskets ondskab og livets godhed – Løgstrups filosofi om tilværelsen. Bjørn Rabjerg og René Dybdal Pedersen. Aarhus Universitet (2011)
- Robert Adam, Markus Aro, Juan Carlos Druetta, Senan Dunne, and Juli af Klintberg, 2014: Deaf Interpreters <http://gupress.gallaudet.edu/excerpts/DIAW.pdf> fra Robert Adam, Christopher Stone, Steven D. Collins, and Melanie Metzger, Editors: Deaf Interpreters at Work, International Insights, 2014
- Anna Mindess: Are Hearing Interpreters Responsible to Pave the Way for Deaf Interpreters, 19. August, 2014, www.streetleverage.com: <http://www.streetleverage.com/2014/08/are-hearing-interpreters-responsible-to-pave-the-way-for-deaf-interpreters/>
- Kelby Brick: Interpreting Without a Deaf Interpreter is an RID CPC Violation, 16. September 2014, www.streetleverage.com: <http://www.streetleverage.com/2014/09/interpreting-without-a-deaf-interpreter-is-an-rid-cpc-violation/>

Om lektiecafeer, workshops og hjemmeopgaver

Lektiecafeerne var et ekstra tilbud i projektperioden for døve og hørende tegnsprogstolke. På mange af modulerne var undervisningen teoretisk så for at give tolkene mulighed for praktiske øvelser oprettedes lektiecafeerne, hvor personale fra projektet blev stillet til rådighed men indholdet var op til deltagerne. Lektiecafeerne var ikke obligatoriske.

Efter lektiecafeerne havde kørt fire måneder stod det klart at kursisterne ikke havde tid til at komme til lektiecafeerne oven i fuldtidsarbejde/studie, modulweekender og et voksende antal tolkeopgaver. Derfor blev lektiecafeerne lavet om til workshops med specifikke emner, som blev vurderet relevante for kursisternes læring. Et par af workshops'ene var obligatoriske hvis det blev vurderet at indholdet var relevant for alle tolkene, men ikke alle. Nogle emner omhandlede områder som ikke alle tolke var interesseret i at arbejde med, derfor var de ikke obligatoriske.

Nogle af kursisterne havde på grund af deres arbejde/studie i perioder ikke mulighed for at påtage sig så mange tolkeopgaver. For at de kunne holde deres niveau ved lige lavede projektet i foråret 2014 nogle hjemmeopgaver de kunne arbejde med i mellem moduler og workshops. Det viste sig at de fleste af tolkene ikke havde tid til at gøre brug af tilbuddet og for at bruge projektets resurser mest hensigtsmæssigt blev det besluttet at bruge personalets tid på andre ting. Hjemmeopgaverne var et ekstratilbud, der ikke var obligatorisk. Kun de obligatoriske er detaljeret beskrevet nedenfor.

Lektiecafeer

13. august 2013 kl. 17-19 – Aflyst pga. for få tilmeldinger

27. august 2013 kl. 16-19 – Samarbejde døv/hørende tegnsprogstolk

17. september 2013 kl. 16-19 – Gennemført

1. oktober 2013 kl. 16-19 – Taktiltolkning og ledsageteknik

15. oktober 2013 kl. 16:30-19 – Opsamling på døvblindetolkning der lige havde fundet sted

26. november 2013 kl. 16-19 – Skrivetolkning

Workshops

13. maj 2013 kl. 16:30-21:00: – Døvblindetolkning, Charlotte Dohm - Obligatorisk

Indhold: FDDB, kommunikation, taktilt tegnsprog, lille tegnrum, synsbeskrivelse, haptiske signaler, venstrehåndstolkning, øvelser

Læringsudbytte: Dette var en introduktion til tolkning til døvblinde og efter workshoppen forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte på introduktionsniveau:

Viden:

- Om FDDB's organisation
- Om kommunikation med døvblinde
- Om taktilt tegnsprog, lille tegnrum, synsbeskrivelse, haptiske signaler, venstrehåndstolkning

Færdigheder:

- Kunne redegøre for de forskellige kommunikationsformer døvblinde bruger
- Kunne opsøge relevant viden om institutioner og personer indenfor døvblindeverdenen i forbindelse med en tolkeopgave for døvblinde

Kompetencer:

- Kunne identificere døvblindes specielle behov og tilpasse tolkningen efter det ved tolkning til døvblinde

20. november 2013 kl. 17-20: Dynamikker i majoritets-/minoritetsforhold ved ph.d. Nadia Jeldtoft – Obligatorisk

Indhold: Efter modul 3 stod det klart at både de døve og de hørende kursister havde brug for at vide mere om deres egen baggrund som enten majoritet eller minoritet og hvilken betydning det havde for et tværkulturelt samarbejde i en tolkesituation. Målet var at øge bevidstheden blandt kursisterne om deres indbyrdes relation, forventninger og fordomme til hinanden.

Læringsudbytte: Efter workshoppen forventedes kursisterne at have opnået følgende læringsudbytte:

Viden:

- Om relationer mellem minoriteter og majoriteter
- Om social identitet: relationelle og processuelle
- Om asymmetriske magtforhold
- Om norm og afvigelse
- Om minoritetsidentitet
- Om minoritetsstrategier
- Om majoritetsstrategier

Færdigheder:

- Kunne identificere egen og andres baggrund som minoritet/majoritet
- Kunne analysere og identificere egne og andres reaktioner i samarbejdet der skyldes henholdsvis minoritet/majoritet

Kompetencer:

- Kunne bruge ovenstående viden og færdigheder som redskaber til at sikre et godt tværkulturelt samarbejde

Følgende workshops var ikke obligatoriske og beskrives derfor ikke detaljeret:

16. december 2013 kl. 17-20: Simultantolkning, DN

27. januar 2014 kl. 17-20: – Feedback til de døve tegnsprogstolke som gruppe og individuelt

13. marts 2014 kl. 16:30-18:30: Forskellen på tegnsprog og dansk, Janne Boye Nimelä - Obligatorisk

28. marts 2014 kl. 16:30-18:30 – Kirketolkning, Aino Andresen og Anne Skov Hårdell

7. april 2014 kl. 16:30-18:30 – Aflyst pga. for få tilmeldte

23. april 2014 - Aflyst da vi ikke kunne skaffe oplægsholder

22. maj 2014 kl. 16:30-18:30 – Konferencetolkning, Vivien Batory

Hjemmeopgaver

Uge 2 2014: Forskydning

Uge 3 2014: Korttidshukommelse, tal

Uge 4 2014: Løsrivelse

Uge 5 2014: Forudsigelse

Uge 6 2014: Tolket sprog

Uge 8 2014: Hukommelse og kondensering

Andet

Tre kursister deltog på CFD's psykiatrikursus i juni 2013.

Timeantal: 60 timer